

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 210

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un 28 Ocak 1964 Tarihli Ek Protokol ve 16 Kasım 1982 Tarihli Protokol ile Değiştirilen 29 Temmuz 1960 Tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşmeyi Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2369) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/2369 Esas Numaralı Teklifin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Genel Gerekçesi	4
• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi	6
• Dışişleri Komisyonu Raporu	7
• Muhalefet Şerhi	10
• Teklif Metni	11
• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	11
• Protokol Metni	12
• Çekince	26

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 552610 evrak numaralı "28 Ocak 1964 Tarihli Ek Protokol ve 16 Kasım 1982 Tarihli Protokol ile Değiştirilen 29 Temmuz 1960 Tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşmeyi Değiştiren Protokol"ün çekince ile birlikte onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Şentop

Tekirdağ

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2369)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Ülkemiz, elektrik talebi artışında OECD ülkeleri arasında üst sıralarda yer almaktadır. Artan elektrik talebinin yeterli, kaliteli, sürekli ve çevreyle uyumlu bir şekilde karşılanması ülkemizin öncelikleri arasındadır. Bu itibarla nükleer enerji, ülkemizin kaynak çeşitliliğini sağlayarak enerjide dışa bağımlılığın azaltılmasında en önemli alternatif olarak ön plana çıkmaktadır.

Nükleer enerji, gerek enerji üretimi gerek sağlık, tarım ve endüstri gibi pek çok alanda birçok ülkenin uzun yıllardır kullandığı bir teknolojidir. Son yıllarda artan yeni projeler ile nükleer enerjinin uzun süre birçok ülkede kullanılacağı anlaşılmaktadır. Ülkemiz de yakın bir gelecekte tamamlamayı öngördüğü projeler ile elektrik üretiminde nükleer enerji kullanmayı hedeflemektedir. Bu kapsamda yürütülen faaliyetlerde nükleer güvenliğin ve emniyetin bütün prensipleri uygulanarak çalışanların, halkın ve çevrenin iyonlaştırıcı radyasyonun olası zararlı etkilerinden korunarak gelecek nesillere gereksiz yük yüklenmesinin önüne geçilmesi vazgeçilemez bir ilkedir. Bu ilkenin hayata geçirilmesi, nükleer güvenlik standartlarının hukuki çerçevesinin oluşturulması yanında bu faaliyetlerde yer alan tüm paydaşların güvenlik kültürüne sahip olmasına bağlıdır. Bu çerçevede, her ne kadar güvenlik olgusunun en yüksek derecede uygulandığı nükleer enerji alanında kaza riski oldukça düşük görülmekteyse de meydana gelebilecek bir kazanın etkileri nedeniyle zarar görebilecek olanların haklarının korunması büyük önem arz etmektedir.

Dünyada nükleer enerji alanında üçüncü taraflara karşı hukuki sorumluluk rejimleri, 29/7/1960 tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşme (Paris Sözleşmesi) ve 21/5/1963 tarihli Nükleer Zararlar Hakkında Hukuki Sorumluluğa İlişkin Sözleşme

(Viyana Sözleşmesi) çerçevesinde şekillenmiştir. Paris ve Viyana Sözleşmeleri ile oluşturulan ortak sorumluluk rejimi yanında, olası bir kaza durumunda her iki sözleşmenin eş zamanlı olarak uygulanmasından kaynaklanacak ihtilafları ortadan kaldırmak ve bu sözleşmeler arasında bağlantı kurmak amacıyla 21/9/1988 tarihinde Viyana ve Paris Sözleşmelerinin Uygulanmasına İlişkin Ortak Protokol kabul edilmiştir. Böylece söz konusu sözleşmelerle ortaya konulan hukuki sorumluluk rejimi coğrafi açıdan daha geniş bir alanda etkili kılınmıştır.

Paris ve Viyana Sözleşmeleri temelde aynı ilkelere dayanmakta olup sözleşme tarafları arasında ortak bir sorumluluk rejimi oluşturmak amacıyla genel düzenlemeler öngörmektedir. Ayrıca her iki sözleşme, milli mevzuat çerçevesinde düzenleme yapılması öngörülen bazı hususları da ihtiva etmektedir.

Paris Sözleşmesi ülkemiz tarafından 8/5/1961 tarihli ve 299 sayılı Kanun ile tasdik edilmiştir. Sözleşme 1964, 1982 ve 2004 yıllarında üç defa değiştirilmiş olup ülkemiz tarafından 1964 Ek Protokolü ve 1982 Protokolü onaylanmıştır. Paris Sözleşmesindeki son değişiklik olan ve 12/2/2004 tarihinde Paris'te düzenlenen konferansta kabul edilen 2004 Protokolü, ülkemizin de dâhil olduğu on altı ülke tarafından imzalanmıştır.

Paris Sözleşmesi sadece can kaybı, kişisel yaralanmalar ve malvarlığına ilişkin zararların tazminini öngörmekteyken 2004 Protokolü, çevreye verilen zararların, ekonomik kayıpların, önleyici tedbirlerin neden olacağı zararın maliyetinin tazminini de içermektedir. Ayrıca, 2004 Protokolünde sorumluluk limitleri ve açılacak davalarla ilgili bazı değişiklikler de öngörülmüştür.

Bu itibarla, Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Paris Sözleşmesini değiştiren 12/2/2004 tarihli Protokolün onaylanmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: 68244839-599-170681

18 Ekim 2019

Konu: Paris Sözleşmesi 2004 Protokolü

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

12 Şubat 2004 tarihinde Paris'te imzalanan "28 Ocak 1964 Tarihli Ek Protokol ve 16 Kasım 1982 Tarihli Protokol ile Değiştirilen 29 Temmuz 1960 Tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşmeyi Değiştiren Protokol"ü Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince çekince ile onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No: 2/2369

Karar No: 155

8/4/2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 18/10/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “28 Ocak 1964 Tarihli Ek Protokol ve 16 Kasım 1982 Tarihli Protokol ile Değişirilen 29 Temmuz 1960 Tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşmeyi Değişiren Protokol”, 13/11/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop imzasıyla “28 Ocak 1964 Tarihli Ek Protokol ve 16 Kasım 1982 Tarihli Protokol ile Değişirilen 29 Temmuz 1960 Tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşmeyi Değişiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 19/11/2019 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilen 2/2369 esas numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 11/3/2020 tarihli 21’inci toplantısında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile; 29 Temmuz 1960 tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşme’yi (Paris Sözleşmesi) çevreye verilen zararların, ekonomik kayıpların ve önleyici tedbirlerin neden olacağı zararın maliyetinin tazminini de içerecek şekilde genişleten ve Sözleşme’de sorumluluk limitleri ve açılabilir davalarla ilgili değişiklik öngören Protokol’ün çekince ile birlikte onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Enerji arz güvenliğinin sağlanması amacıyla enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesinin ülkemizin enerji politikasının temelini oluşturduğu,

Ülkemizin enerji stratejisi çerçevesinde dışa bağımlılığı azaltmanın hedeflendiği, bu bağlamda, petrol ve doğal gazın tedarikinde kaynak ve güzergâh çeşitlendirilmesi, yerli ve yenilenebilir enerji payının artırılmasının da hedeflerimiz arasında olduğu,

Ülkemizin, enerji koridorları üzerinde transit ülke olarak jeostratejik konumunu güçlendirdiği, kaynak çeşitlendirilmesi kapsamında nükleer enerji için de çalışmalarımızın devam ettiği,

Nükleer enerji politikamızın Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı standartlarına uygun olarak şekillendiği, bu standartlardan birinin OECD ülkelerinin nükleer enerji alanında üçüncü taraflara karşı hukuki sorumluluk rejimlerini belirleyen 1960 tarihli Paris Sözleşmesi olduğu, ülkemizin bu Sözleşme’ye 1961 yılında taraf olduğu,

1960’lardan bu yana nükleer enerjinin yaygınlaşması ve özellikle 1986 Çernobil kazası sonrasında Paris Sözleşmesi’nin güncellenmesi ihtiyacının ortaya çıktığı,

2004 yılında Paris Sözleşmesi’ni güncellemek amacıyla imzalanan Protokol’ün temel işlevinin “nükleer kaza” tanımını genişletmek, tazminat sınırlarını artırmak ve zararı tazmin edilebilecek kimselerin kapsamını genişletmek olduğu,

Mezkûr Protokol ile sadece can kaybı, kişisel yaralanmalar ve mal varlığına ilişkin zararların değil, çevreye verilebilecek zararların, ekonomik kayıpların ve önleyici tedbirlerin doğurabileceği zararların tazmininin de güvence altına alınmış olduğu,

Protokol'ün, mali yükümlülüğü nükleer tesisi işleten şirkete getirdiği, nükleer tesis işleten şirketlerin, sözleşme kapsamındaki sorumluluklarını uluslararası sigorta poliçesi kapsamında güvence altına almalarının istendiği,

Protokol'e taraf olunması ile Akkuyu Nükleer Santrali Projesi'nin ilerlemesine paralel olarak, sigorta poliçesi ve diğer mali teminatların edinilmesiyle ilgili bir eksikliğin de giderilmiş olacağı,

2010 yılında Akkuyu Nükleer Santrali Projesi'nin inşasını, işletilmesini ve sökülmesini kapsayan hükümetler arası anlaşmada, nükleer sorumluluk rejimi anlamında, Paris Sözleşmesi'nin gelecekteki değişikliklerine -bugün görüşülen 2004 değişikliğine ve ilerideki olası değişikliklere- uygun olarak bir hukuki mesuliyet rejimi kurulacağını Rusya tarafının peşinen kabul ettiği, dolayısıyla Protokol onaylandıktan sonra Rusya'yla ayrı bir anlaşma yapmaya gerek kalmadan Protokol'ün Rusya için de bağlayıcı hâle geleceği,

Ülkemizin Protokol'e bir Çekince metniyle taraf olduğu,

Çekince ile bir kaza anında firmalarımızdan ya da ülkemizden tazminat talebinde bulunan üçüncü ülkenin üstlendiği mali sorumluluk oranında mütakabiliyet esası getirildiği,

Protokol'ün, 13'ü AB üyesi olmak üzere 16 ülke tarafından imzalandığı, en az 5 imzacı devlet tarafından onay belgelerinin OECD Nükleer Enerji Ajansına tevdi edilmesiyle yürürlüğe gireceği,

Norveç ve İsviçre'nin hâlihazırda Protokol'ü onayladıkları, AB içerisinde İtalya dışındaki ülkelerin iç onay süreçlerini de tamamladıkları,

AB ülkelerinin toplu bildirimde bulunmalarının öngörüldüğü,

Ülkemizde nükleer enerji santralleri devreye girmeden, bu alandaki tüm kanuni alt yapının uluslararası standartlara uygun olarak tamamlanması bakımından bu Protokol'ün yürürlüğe girmesinin önemli olduğu,

ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy çokluğu ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, İstanbul Milletvekili Zafer Sırakaya, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan ve Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Volkan Bozkır</i>	<i>Ahmet Yıldız</i>	<i>Sena Nur Çelik</i>
İstanbul	Denizli	Antalya
Kâtip	Üye	Üye
<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>	<i>Tulay Hatunoğulları Oruç</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>
İzmir	Adana	Ankara
	(Muhalefet şerhi ektedir)	(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Ahmet Haluk Koç
Ankara

Üye
Mustafa Canbey
Balıkesir

Üye
Atilla Ödünç
Bursa
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Kamil Aydın
Erzurum

Üye
Utku Çakırözer
Eskişehir

Üye
Ali Şahin
Gaziantep

Üye
Mehmet Güzelmansur
Hatay

Üye
Ahmet Ünal Çeviköz
İstanbul

Üye
Ahmet Berat Çonkar
İstanbul

Üye
Yunus Emre
İstanbul

Üye
Ümit Özdağ
İstanbul

Üye
Zafer Sırakaya
İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Niyazi Güneş
Karabük

Üye
İsmail Özdemir
Kayseri

(Bu raporun özel sözcüsü)

MUHALEFET ŞERHİ

Komisyonumuzun uluslararası anlaşmaların uygun bulunmasına ilişkin kanun tekliflerine dair muhalefet şerhimiz aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarım.

10- 2/2369 28 Ocak 1964 Tarihli Ek Protokol ve 16 Kasım 1982 Tarihli Protokol ile Değiştirilen 29 Temmuz 1960 Tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşmeyi Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi’’ne Muhalefet Şerhimizdir:

Türkiye’nin söz konusu anlaşmada koyduğu çekince, olası bir nükleer kaza sonucunda faciadan etkilenecek vatandaşların yanı sıra, başka ülkeleri de etkilemesine bağlı olarak ödenmesi gereken tazminatın belirlenmesine yöneliktir. Bilindiği gibi sanayileşmiş birçok ülkede nükleer enerji çalışmalarının riskli olması sebebiyle yeni nükleer santral projeleri askıya alınırken, AKP hükümeti Rusya’yla birlikte Akkuyu’da nükleer enerji santrali kurma çalışmalarına başlamıştır. Bir diğer proje de Sinop’ta planlanmaktadır.

AKP hükümeti bir yandan kamuoyuna nükleer enerji santrallerinde risk bulunmadığına dikkat çekerken bir yandan da konuyla ilgili uluslararası anlaşmalarda riskin sebep olabileceği maliyetler nedeniyle çekince koyulmaktadır. Bu da demek oluyor ki, Türkiye’de kurulan nükleer santraller uzmanların da dikkat çektiği üzere ciddi kaza riskleri taşımaktadır. Deprem bölgesini kapsayan Akkuyu’da olası bir nükleer kazada maalesef sadece Türkiye değil birçok komşu ülke etkilenecektir. Ki Türkiye yakın tarihte bu kazadan nasibini alan ve olumsuz etkilerin halen sürdüğü ülkelerden biridir. Çernobil’de yaşanan nükleer kaza sebebiyle başta Karadeniz halkı olmak üzere Türkiye’nin genelinde büyük bedeller ödenmiş ve başta kanser vakaları olmak üzere insan, toplum ve ekoloji üzerindeki tahribatlar halen etkisini göstermektedir.

Türkiye’nin kimyasal, nükleer ve biyolojik felaketlere karşı önlem alma kapasitesi ne yazık ki yetersizdir. Nükleer santral kurulumundan, işletilmesine kadarki süreç dahil olmak üzere Türkiye’nin yüksek teknoloji ve bakım maliyeti gerektiren bir alanda uluslararası hukukun öngördüğü sorumluluklardan ve yükümlülüklerden kaçınmak bir boyutuyla güvensizlik göstergesidir. Olası bir nükleer ya da radyoaktif kaza sonucunda oluşabilecek tahribatın bölgesel bir krize dönüşme potansiyeli dikkate alındığında ilgili anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunmasından bağımsız olarak tazminat miktarının belirlenmesini düzenleyen maddeye koyulan çekinceye şerh düşüyoruz.

11.03.2020

Tulay Hatımoğulları Oruç

Adana

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ
MUSTAFA ŞENTOP'UN TEKLİFİ

28 OCAK 1964 TARİHLİ EK PROTOKOL VE 16 KASIM 1982 TARİHLİ PROTOKOL İLE DEĞİŞTİRİLEN 29 TEMMUZ 1960 TARİHLİ NÜKLEER ENERJİ ALANINDA ÜÇÜNCÜ ŞAHISLARA KARŞI HUKUKİ MESULİYETE DAİR SÖZLEŞMEYİ DEĞİŞTİREN PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 12 Şubat 2004 tarihinde Paris'te imzalanan "28 Ocak 1964 Tarihli Ek Protokol ve 16 Kasım 1982 Tarihli Protokol ile Değiştirilen 29 Temmuz 1960 Tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşmeyi Değiştiren Protokol"ün çekince ile birlikte onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

28 OCAK 1964 TARİHLİ EK PROTOKOL VE 16 KASIM 1982 TARİHLİ PROTOKOL İLE DEĞİŞTİRİLEN 29 TEMMUZ 1960 TARİHLİ NÜKLEER ENERJİ ALANINDA ÜÇÜNCÜ ŞAHISLARA KARŞI HUKUKİ MESULİYETE DAİR SÖZLEŞMEYİ DEĞİŞTİREN PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- Teklifin 1'inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2'nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3'üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**28 OCAK 1964 TARİHLİ EK PROTOKOL VE 16 KASIM 1982
TARİHLİ PROTOKOL İLE DEĞİŞTİRİLEN 29 TEMMUZ 1960
TARİHLİ NÜKLEER ENERJİ ALANINDA ÜÇÜNCÜ ŞAHİSLARA
KARŞI HUKUKİ MESULİYETE DAİR SÖZLEŞMEYİ DEĞİŞTİREN
PROTOKOL**

Federal Almanya Cumhuriyeti, Belçika Krallığı, Danimarka Krallığı, İspanya Krallığı, Finlandiya Cumhuriyeti, Fransa Cumhuriyeti, Yunanistan Cumhuriyeti, İtalya Cumhuriyeti, Norveç Krallığı, Hollanda Krallığı, Portekiz Cumhuriyeti, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı, Slovenya Cumhuriyeti, İsveç Krallığı, İsviçre Konfederasyonu ve Türkiye Cumhuriyeti HÜKÜMETLERİ;

28 Ocak 1964'de Paris'te imzalanan Ek Protokolle ve 16 Kasım 1982'de Paris'te imzalanan Protokol ile değiştirilen, şimdiki adı Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü olan Avrupa Ekonomik İşbirliği Örgütü çerçevesinde, 29 Temmuz 1960 tarihinde Paris'te akdedilen, Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşme de değişiklik yapma isteğini GÖZ ÖNÜNE ALARAK;

Aşağıdaki hususlarda ANLAŞMAYA VARMIŞTIR:

I.

28 Ocak 1964 tarihli Ek Protokolle ve 16 Kasım 1982 tarihli Protokolle değiştirilen 29 Temmuz 1960 tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşme, aşağıdaki gibi değiştirilecektir:

A. 1 inci maddenin (a) paragrafının (i) ve (ii) bentleri, aşağıdaki metin ile değiştirilecektir:

- i) "Nükleer hadise": nükleer zarara neden olan, aynı menşeli bir hadise ya da hadiseler dizisidir.
- ii) "Nükleer tesis": herhangi bir ulaştırma aracında yer alanlar haricindeki reaktörler; nükleer madde imalat ya da işleme tesisleri; nükleer yakıtın izotoplarını ayırma tesisleri; ışınlanmış nükleer yakıtı yeniden işleme tesisleri; nükleer maddelerin taşınması sırasında gerçekleştirilen depolamalar dışında nükleer madde depolama tesisleri; nükleer maddelerin bertarafı için tesisler; işletimden çıkarma sürecinde olan herhangi bir bu tür reaktör, tesis, fabrika ya da işletme; Örgütün Nükleer Enerji Yönetim Kurulu (bundan böyle "Yönetim Kurulu" olarak anılacaktır) tarafından zaman zaman tespit edilen, içinde nükleer yakıt veya radyoaktif ürünler veya atık bulunduran tüm diğer tesisler anlamında olup; Akit Taraflardan herhangi biri, bir işleticinin, aynı yerde bulunan iki ya da daha fazla sayıdaki nükleer tesisinin, nükleer yakıt ya da radyoaktif ürünlerin ya da atığın tutulduğu söz konusu aynı alandaki tüm diğer müşterimat ile birlikte tek bir nükleer tesis olarak muamele görmesine karar verebilir.

B. 1 inci maddenin (a) paragrafına aşağıdaki dört yeni bent (vii), (viii), (ix) ve (x) eklenecektir:

vii) "Nükleer zarar" şu anlama gelmektedir:

1. Can kaybı ya da kişisel yaralanmalar;
2. Malvarlığının zarar görmesi ya da kaybı;

ve yetkili mahkeme tarafından tespit edilmesi halinde aşağıdakilerden her biri,

3. Yukarıdaki 1 ve 2 nci bentlere dâhil edilmemiş olduğu hallerde, bu bentlerde sözü edilen kayıp ya da zarardan ötürü vuku bulan kayıp ya da zararla ilgili olarak tazminat talep etme hakkına sahip olan bir kişi tarafından uğranan ekonomik zarar;
4. Yukarıda 2 nci bende dâhil edilmemiş olduğu hallerde, zararın önemsiz olmaması kaydıyla, zarar görmüş olan çevrenin eski haline dönüştürülmesi için alınan önlemlerin, söz konusu önlemlerin gerçekten alınmış ya da alınacak olması kaydıyla, maliyeti;
5. Yukarıda 2 nci bende dâhil edilmemiş olduğu sürece, çevrenin kullanılmasından ya da yararlanılmasından elde edilen doğrudan bir ekonomik çıkardan kaynaklanan, söz konusu çevrenin önemli derecede zarar görmesi sonucu olarak uğranan gelir kaybı;
6. Önleyici tedbirlerin maliyetleri ve bu tedbirlerden doğan diğer kayıp ve zararlar.

Yukarıda zikredilen 1 ila 5 inci alt bentler; kayıp ya da zarar, iyonlaştırıcı radyasyonun bir nükleer tesis içindeki herhangi bir radyasyon kaynağı tarafından yayılmasından; ya da bir nükleer tesisten gelen, çıkan veya nükleer tesise gönderilen nükleer yakıttan veya radyoaktif ürünlerden veya nükleer maddelerin içindeki ya da bu maddelere ait atıklarından yayılmasından -söz konusu maddenin radyoaktif özelliklerine veya toksik, patlayıcı ve diğer tehlikeli özelliklerinin birleşiminden meydana gelmesine bakılmaksızın- ortaya çıktığı veya sonuçlandığı ölçüde geçerlidir.

viii) "İkame tedbirleri", tedbirlerin alındığı Devletteki yetkili makamlarca onaylanmış olan, ve çevrenin tahrip edilmiş ya da hasar görmüş olan öğelerinin ikamesini ya da onarılmasını, ya da, uygun olan yerlerde, bu öğelerin eşitlerinin yeniden çevreye kazandırılmasını amaçlayan tüm makul tedbirler anlamına gelir. Kimlerin bu tedbirleri alma yetkisine sahip olduğunu, nükleer zararın meydana geldiği Devletin mevzuatı belirleyecektir.

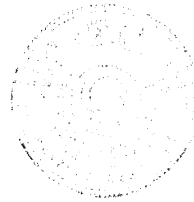
ix) "Önleyici tedbirler", bir nükleer hadisenin meydana gelmesinin ardından veya ciddi ve yakın bir nükleer zarar tehdidi oluşturan bir hadisenin meydana gelmesinin ardından, (a) paragrafının (vii) bendinin 1 ila 5 inci alt bentlerinde sözü edilen nükleer zararı önlemek ya da en aza indirmek amacıyla herhangi bir kişi tarafından alınan tüm makul tedbirler olup, tedbirlerin alındığı Devletin yasalarında öngörüldüğü şekilde yetkili makamların onayına tabidir.

x) "Makul tedbirler", yetkili mahkemenin bağlı olduğu hukuk çerçevesinde, tüm koşullar göz önünde bulundurularak uygun ve orantılı bulunan tedbirlerdir; göz önünde bulundurulmuş koşullara örnek olarak şunlar verilebilir:

1. Maruz kalınan nükleer zararın doğası ve boyutu veya önleyici tedbirlerin alındığı hallerde bu zarara yönelik riskin doğası ve boyutu;
2. Bu tedbirlerin, alındıkları tarih itibarıyla, ne dereceye kadar etkili olabileceği ve
3. İlgili bilimsel ve teknik uzmanlık.

C. 2 nci madde aşağıdaki metinle değiştirilecektir:

- a) Bu Sözleşme,

- i) Bir Akit Tarafın;
- ii) Nükleer hadisenin gerçekleştiği vakitte, 21 Mayıs 1963 tarihli Nükleer Zarara İlişkin Hukuki Sorumluluğa dair Viyana Sözleşmesine, Viyana Sözleşmesinde yapılan ve kendisi için yürürlükte olan değişikliklere ve sorumlu işleticinin nükleer tesisinin bulunduğu Paris Sözleşmesi Akit Tarafının 21 Eylül 1988 tarihli Paris Sözleşmesinin ve Viyana Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin Ortak Protokole Akit Taraf olduğu hallerde söz konusu Ortak Protokole Akit Taraf Olan, bir Akit Taraf Olmayan Devletin;
- iii) Nükleer hadisenin gerçekleştiği vakitte, sınırları ve uluslararası hukuk uyarınca belirlediği deniz alanları dâhilinde hiçbir nükleer tesisi olmayan bir Akit Taraf Olmayan Devletin;
- iv) Nükleer hadisenin gerçekleştiği vakitte, eşit karşılıklı yararlar sağlayan ve diğerlerinin yanında sorumlu işleticinin kusuru olmaksızın sorumluluk, işleticinin münhasır sorumlulukları ya da aynı anlama gelen benzer bir hüküm, yetkili mahkemenin münhasır yargı yetkisi, bir nükleer hadisenin tüm mağdurlarının eşit muamelesi, yargı kararlarının tanınması ve uygulanması, tazminatın serbest devri, faizler ve maliyetler dâhil olmak üzere bu Sözleşme ile aynı ilkelere dayanan bir nükleer sorumluluk mevzuatının yürürlükte olduğu diğer Akit Taraf Olmayan Devletlerin

ülkesinde ya da uluslararası hukuka göre belirlenmiş olan deniz alanlarında, ya da bu paragrafın (ii) ila (iv) bentleri kapsamında yer almayan bir Akit Taraf Olmayan Devletin sınırları içindekiler hariç olmak üzere, kayıtlı bir gemisinde ya da hava taşıtında meydana gelen nükleer zarar için geçerli olacaktır.

- b) Bu maddedeki hiçbir hüküm, sorumlu işleticinin nükleer tesisinin bulunduğu bir Akit Tarafı, kendi mevzuatı çerçevesinde bu Sözleşmenin uygulanması için daha geniş bir kapsam öngörmekten alıkoymaz.

D. 3 üncü madde aşağıdaki metinle değiştirilecektir:

- a) Bu Sözleşme uyarınca, bir nükleer tesisin işleticisi, 4 üncü maddede aksinin belirtildiği haller dışında, nükleer zararın söz konusu tesisteki bir nükleer hadiseden ya da söz konusu tesisten gelen nükleer maddelerle ilişkili bir hadiseden kaynaklandığının kanıtlanması üzerine, aşağıdakiler haricindeki nükleer zarardan sorumlu olacaktır:

- i) Nükleer tesisin kendisine; ya da tesisin bulunduğu yerdeki, yapım aşamasındaki bir nükleer tesis de dâhil olmak üzere, başka bir nükleer tesise gelen zarar ve
- ii) Aynı alanda bulunan ve bu tür herhangi bir tesis ile bağlantılı olarak kullanılan ya da kullanılacak olan herhangi bir mala gelen zarar.

- b) Nükleer zararın, nükleer bir hadise ve nükleer dışı bir hadisenin birleşmesi sonucu olduğu durumlarda, zarar içinde, nükleer hadisenin neden olduğu nükleer zarar miktarı makul olarak ayırt edilemediği sürece, zararın nükleer olmayan diğer hadisenin sebep olduğu kısmı da, nükleer hadise nedeniyle ortaya çıkmış nükleer zarar olarak değerlendirilecektir. Nükleer zararın bir nükleer hadise ve bu Sözleşmenin kapsamı dışındaki bir iyonlaştırıcı radyasyon salımının birleşiminden olduğu durumlarda, bu Sözleşmedeki hiçbir şey, bir kişinin söz konusu iyonlaştırıcı radyasyon salımı ile bağlantılı olarak sorumluluğunu sınırlamaz ya da başka bir şekilde etkilemez.

E. 4 üncü maddenin (c) ve (d) paragrafları sırasıyla (d) ve (e) olarak değiştirilecek ve aşağıda yer alan yeni bir (c) paragrafı eklenecektir:

c) Bu maddenin (a) paragrafının (i) ve (ii) bentleri ve (b) paragrafının (i) ve (ii) bentleri uyarınca sorumluluğun başka bir nükleer tesis işleticisine devri, ancak söz konusu işleticinin nakil aşamasındaki nükleer maddelerde doğrudan ekonomik çıkarı varsa gerçekleştirilebilir.

F. 5 inci maddenin (b) ve (d) paragrafları aşağıdakilerle değiştirilecektir:

b) Ancak, nükleer zararın bir nükleer tesiste meydana gelen bir nükleer hadise sonucu ve sadece, taşıma amaçları çerçevesinde geçici olarak söz konusu tesiste depolanan nükleer maddeleri içeren bir nükleer hadise sonucu meydana geldiği hallerde, nükleer tesisin işleticisi, 4 üncü madde uyarınca başka bir işleticinin ya da kişinin sorumlu olduğu hallerde sorumlu olmayacaktır.

d) Bu sözleşme uyarınca nükleer zarar birden fazla işleticiye sorumluluk yüklüyorsa, bu işleticilerin sorumluluğu müşterek ve müteselsil olacaktır; ancak şöyle ki, söz konusu sorumluluğun bir ve aynı nakil vasıtasında taşınma sürecinde olan, ya da taşımaya bağlı geçici depolama durumlarında, bir ve aynı nükleer tesiste bulunan nükleer maddeleri içeren bir nükleer hadiseden kaynaklanan nükleer zararın bir sonucu olarak ortaya çıktığı hallerde, söz konusu işleticilerin sorumlu olacakları maksimum toplam tutar, 7 nci madde uyarınca herhangi biri ile ilgili olarak belirlenen en yüksek tutar olacaktır. Hiçbir koşulda, işleticilerden hiçbirisi, bir nükleer hadiseyle ilgili olarak, kendisi için 7 nci maddede belirlenenen daha yüksek bir tutar ödemeye mecbur tutulamaz.

G. 6 ncı maddenin (c) (e) ve (g) paragrafları aşağıdakilerle değiştirilecektir:

c) i) Bu Sözleşmedeki hiçbir hüküm:

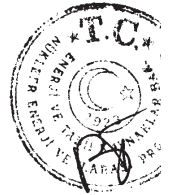
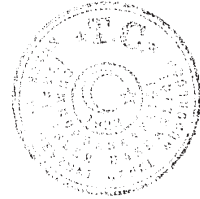
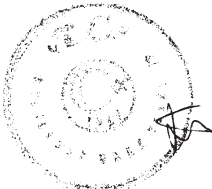
1. Bu Sözleşme kapsamında işleticinin 3 üncü maddenin (a) paragrafı ve 9 uncu madde uyarınca sorumlu olmadığı bir nükleer hadiseden kaynaklanan ve bir şahsın zarara yol açmak kastıyla gerçekleştirdiği bir hareket ya da ihmalin sonucunda ortaya çıkan nükleer zarar için söz konusu kişinin,

2. 4 üncü maddenin (a) paragrafının (iii) bendi veya (b) paragrafının (iii) bendi uyarınca işleticinin sorumlu olmadığı hallerde, bir nükleer hadiseden kaynaklanan nükleer zarar için bir nakil vasıtası içindeki bir reaktörü işletmeye tam yetkili kişinin, sorumluluğunu etkilemez.

ii) İşleticiye, bir nükleer hadiseden kaynaklanan nükleer zarar için bu Sözleşme kapsamı dışında hiçbir sorumluluk yüklenmeyecektir.

e) Eğer işletici, nükleer zararın tamamen ya da kısmen ya zarara uğrayan kişinin ciddi ihmalden ya da zarara yol açmak maksadıyla söz konusu kişi tarafından gerçekleştirilen bir hareket ya da ihmalden kaynaklandığını kanıtlarsa, yetkili mahkeme, ulusal hukuk elveriyorsa, işleticiyi söz konusu kişinin uğradığı zararla ilgili olarak tazminat ödeme yükümlülüğünden kısmen ya da tamamen muaf tutabilir.

g) Eğer işletici, bu maddenin (f) paragrafı uyarınca öngörülen ölçüde herhangi bir kimseye karşı rücu hakkına sahip ise, bu maddenin (d) paragrafı uyarınca söz konusu kişi işleticiye karşı, öngörülen ölçüye kadar, hakka sahip olmayacaktır.

H. 7 nci madde aşağıdaki metinle değiştirilecektir:

a) Her bir Akit Taraf, kendi mevzuatında, herhangi bir nükleer hadiseden kaynaklanan nükleer zararlar ilgili olarak işletici sorumluluğunun 700 milyon avronun altında olmamasını sağlayacaktır.

b) Bu maddenin (a) paragrafı ve 21 nci maddenin (c) paragrafındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, her bir Akit Taraf;

i) Nükleer hadiseye karışan nükleer tesisin mahiyetini ve buradan kaynaklanan bir nükleer hadisenin olası sonuçlarını göz önüne alarak, söz konusu tesis için, bu yolla belirlenen hiçbir tutarın, hiçbir şekilde 70 milyon avronun altında olmaması kaydıyla, daha düşük bir sorumluluk tutarı belirleyebilir;

ii) Hadiseye karışan nükleer maddelerin mahiyetini ve bu maddelerden kaynaklan bir nükleer hadisenin olası sonuçlarını göz önüne alarak, nükleer maddelerin taşınması için, bu yolla belirlenen hiçbir tutarın, hiçbir şekilde 80 milyon avronun altında olmaması kaydıyla, daha düşük bir sorumluluk tutarı belirleyebilir.

c) Nükleer hadisenin olduğu tarihte olaya karışan nükleer maddelerin içinde bulunduğu nakil vasıtalarına gelen nükleer zarar için doğacak tazminat, diğer nükleer zararlarla ilgili olarak işleticinin sorumluluğunu 80 milyon avrodan daha az bir tutara ya da bir Akit Tarafın mevzuatında belirtilen daha yüksekte daha az bir tutara değiştiremez.

d) Bir Akit Tarafın sınırları içindeki nükleer tesislerin işleticileri için, bu maddenin (a) veya (b) paragrafları ya da 21'inci maddenin (c) paragrafı ve ayrıca bu maddenin (c) paragrafı uyarınca, bir Akit Tarafın herhangi bir mevzuatında yer alan hükümlerde belirlenen sorumluluk tutarları, nükleer hadise nerede meydana gelirse gelsin, söz konusu işleticilerin sorumlulukları için geçerli olacaktır.

e) Bir Akit Taraf, azami sorumluluk tutarının transit geçiş sırasında oluşabilecek bir nükleer hadise riskini karşılamak için yeterli olmadığını düşünüyorsa, nükleer maddelerin kendi sınırları içinde transit geçişini, ilgili yabancı işleticinin azami sorumluluk tutarının artırılması koşuluna bağlayabilir; ancak, bu yolla artırılan azami tutar, kendi sınırları içinde yer alan nükleer tesislerin işleticilerinin azami sorumluluk tutarlarını aşamaz.

f) Bu maddenin (e) paragrafı hükümleri aşağıdakiler için uygulanmaz:

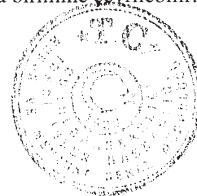
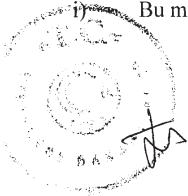
i) Uluslararası hukuk uyarınca, acil durumlarda söz konusu Akit Tarafın limanlarına sığınma hakkı ya da sınırlarından zararsız geçiş hakkı olan hallerde, deniz yoluyla taşımalar; veya

ii) Uluslararası hukuk uyarınca veya anlaşma çerçevesinde, söz konusu Akit Tarafın sınırları üzerinde uçuş ya da sınırları içine iniş yapma hakkı olan hallerde, hava yoluyla taşımalar.

g) 2 inci maddenin (a) paragrafının (iv) bendi uyarınca Sözleşmenin bir Akit Taraf Olmayan Devlet için uygulanabilir olduğu durumlarda; herhangi bir Akit Taraf, nükleer zararlar ilgili olarak, söz konusu Taraf Olmayan Devlet eşit miktarda karşılıklı faydalar sağlamadığı sürece, bu maddede veya 21 inci maddenin (c) paragrafında belirlenen asgari tutarların altında bir sorumluluk tutarı belirleyebilir.

h) Bu Sözleşme kapsamında açılan tazminat davalarında bir mahkeme tarafından tazminata bağlanan tüm faiz ve masraflar, bu Sözleşmenin amaçları doğrultusunda tazminat olarak değerlendirilmeyecek ve bu madde uyarınca sorumlu olduğu diğer tutarlara ek olarak işletici tarafından ödenecektir.

i) Bu maddede belirtilen tutarlar yuvarlanarak ulusal para birimine çevrilebilir.

j) Her bir Akit Taraf, zarara uğrayan kişilerin, tazminat için tahsis edilecek fonların menşesine göre ayrı yasal işlemler başlatmaya gerek olmadan tazminat haklarını kullanabilmelerini sağlayacaktır.

İ. 8 inci madde aşağıdaki metinle değiştirilecektir:

- a) Bu Sözleşme kapsamındaki tazminat hakkı;
- i) can kaybı ve kişisel yaralanmalarla ilgili olarak, nükleer hadisenin gerçekleştiği tarihten itibaren 30 yıl içerisinde,
- ii) diğer nükleer zararlarla ilgili olarak, nükleer hadisenin gerçekleştiği tarihten itibaren 10 yıl içerisinde,

herhangi bir yasal işlem başlatılmaması halinde zamanaşımına uğrayacak ya da sona erecektir.

b) Ancak, sorumlu işleticinin nükleer tesisinin bulunduğu Akit Tarafa, bu maddenin (a) paragrafının (i) ya da (ii) bentlerinde belirtilen sona erme sürelerinden önce başlatılan tazminat davaları ile ilgili olarak söz konusu işleticinin sorumluluğunu kapsam altına alacak önlemler alınmışsa, ulusal mevzuat, bu maddenin (a) paragrafının (i) veya (ii) bentlerinde belirtilenden daha uzun bir süre saptayabilir.

c) Ancak, eğer bu maddenin (b) paragrafına uygun olarak daha uzun bir süre tespit edilmişse, bu uzatılmış süre içerisinde açılan bir tazminat davası, işletici aleyhine

i) can kaybı ya da kişisel yaralanmayla ilgili olarak 30 yıllık bir süre içerisinde,

ii) diğer tüm nükleer zararlarla ilgili olarak 10 yıllık bir süre içerisinde

dava açmış olan herhangi bir kişinin bu Sözleşme çerçevesindeki tazminat hakkını hiçbir şekilde etkilemeyecektir.

d) Ulusal mevzuat, Sözleşme kapsamındaki tazminat haklarının sona erme ya da zamanaşımına uğrama süreleri için, nükleer zarara uğrayan kişinin hem nükleer zararı hem de sorumlu işleticiyi öğrendiği ya da makul olarak öğrenmesi gerektiği tarihten itibaren başlamak üzere, bu maddenin (a) ve (b) paragrafları uyarınca belirlenen süreleri aşmamak kaydıyla, 3 yıldan az olmayan bir süre belirleyebilir.

e) Ancak, 13 üncü maddenin (f) paragrafının (ii) bendinin uygulanabilir olduğu hallerde, tazminat hakkı, bu Maddenin (a) (b) ve (d) paragraflarında belirtilen süre içinde aşağıdakilerin gerçekleşmesi halinde, zaman aşımına ya da sona ermeye tabi olmayacaktır.

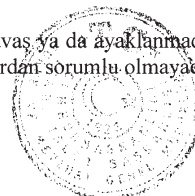
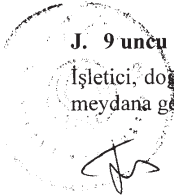
i) 17 nci maddede sözü edilen Mahkeme karar vermeden önce, seçebileceği herhangi bir mahkeme nezdinde dava açılması ve yetkili mahkemenin söz konusu davanın açıldığı mahkemeden başka bir mahkeme olduğuna karar vermesi durumunda Mahkeme, söz konusu davanın bu yolla belirlenen yetkili mahkeme nezdinde ne zamana kadar açılabileceğini belirleyen bir tarih saptayabilir veya

ii) 13 üncü maddenin (f) paragrafının (ii) bendi uyarınca yetkili mahkemenin Mahkeme tarafından tespiti işlemini başlatmak için bir Akit Tarafa talepte bulunulmuş ve bu tespiti takiben Mahkeme tarafından belirlenecek olan süre zarfında bir yasal işlem başlatılmışsa.

f) Ulusal mevzuatta aksi belirtilmediği sürece, bir nükleer hadise sonucu nükleer zarara uğramış, bu Maddede belirtilen süre içinde tazminat almak için yasal işlem başlatmış olan herhangi bir kimse, nihai kararın yetkili mahkemece henüz verilmemiş olması kaydıyla, belirtilen süre sonlanmış olsa da nükleer zararın kötüleşmesi durumunda, iddiasını değiştirebilir.

J. 9 uncu madde aşağıdaki metinle değiştirilecektir:

İşletici, doğrudan bir silahlı çatışma, hasmane hareketler, iç savaş ya da ayaklanmadan dolayı meydana gelen bir nükleer hadiseden kaynaklanan nükleer zarardan sorumlu olmayacaktır.

K. 10 uncu madde aşağıdaki metinle değiştirilecektir:

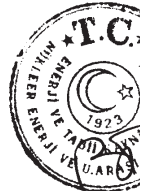
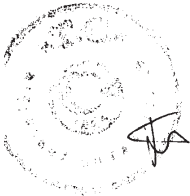
- a) Bu Sözleşme kapsamındaki sorumlulukları karşılamak için, işleticinin, 7 nci maddenin (a) veya (b) paragrafları ya da 21 inci maddenin (c) paragrafı uyarınca belirlenen tutarlarda ve yetkili kamu merciince belirlenecek olan tür ve şartlarda sigorta ya da diğer bir mali güvenceye sahip olması ve bunu muhafaza etmesi şarttır.
- b) İşletici sorumluluğunun tutar olarak sınırlanmadığı durumlarda; sorumlu işleticinin nükleer tesisinin bulunduğu Akit Taraf, sorumlu işleticinin mali güvencesi için, 7 nci maddenin (a) veya (b) paragraflarında belirtilen tutarlardan daha az olmamak kaydıyla bir mali güvence limiti saptayacaktır.
- c) Sorumlu işleticinin nükleer tesisinin bulunduğu Akit Taraf; nükleer zarar durumunda doğacak tazminat taleplerinin ödenmesini güvence altına almak için, sigorta ya da mali güvencenin bulunmadığı ya da yetersiz olduğu ölçüde, 7 nci maddenin (a) paragrafı veya 21 inci maddenin (c) paragrafında belirtilen tutardan az olmamak kaydıyla, gerekli fonları sağlayacaktır.
- d) Hiçbir sigorta şirketi ya da mali garantör, bu maddenin (a) veya (b) paragraflarında belirtilen sigorta ya da mali güvenceyi, yetkili kamu makamına yazılı olarak en az 2 ay önceden bildirmeden, veya söz konusu sigorta ya da mali güvencenin nükleer maddelerin taşınmasına ilişkin olduğu hallerde söz konusu taşıma sırasında, askıya alamaz veya iptal edemez.
- e) Sigorta, reasürans veya diğer mali güvenceler olarak temin edilen tutarlar, sadece bir nükleer hadiseden kaynaklanan nükleer zarara tazminat olarak çekilebilir.

L. 12 nci madde aşağıdaki metinle değiştirilecektir:

Bu Sözleşme kapsamında ödenebilir olan tazminat, sigorta ve reasürans primleri, sigorta ve reasürans olarak temin edilen tutarlar, veya 10 uncu madde uyarınca gerekli olan diğer mali güvenceler, ve 7 nci maddenin (h) paragrafında belirtilen faiz ve masraflar, Akit Tarafların parasal alanları arasında serbestçe transfer edilebilir.

M. 13 üncü madde aşağıdaki metinle değiştirilecektir:

- a) Bu maddede aksinin belirtildiği haller hariç olmak üzere, 3, 4 ve 6 ncı maddenin (a) paragrafı kapsamındaki davalar için yargı yetkisi, sadece nükleer hadisenin olduğu Akit Tarafın mahkemelerinde olacaktır.
- b) Bir Akit Tarafın münhasır ekonomik bölgesi içerisinde ya da, eğer böyle bir ekonomik bölge belirlenmediyse, belirlenmesi halinde geçerli olacak münhasır ekonomik alan sınırlarını aşmayan bir alanda bir nükleer hadisenin meydana gelmesi halinde, söz konusu nükleer hadiseden kaynaklanan nükleer zararlar ilgili davalar üzerindeki yargı yetkisi, söz konusu Akit Tarafın nükleer hadisenin meydana gelmesinden önce bu Kuruluşun Genel Sekreterliğine böyle

bir alanı bildirmiş olması koşuluyla, Sözleşme amaçları kapsamında sadece söz konusu Akit Tarafın mahkemelerine ait olacaktır. Bu paragraftaki hiçbir şey, bir deniz bölgesinde yargı yetkisini kullanmaya izin verme veya deniz bölgesinin tahdidi şeklinde, uluslararası deniz hukukuna aykırı olarak yorumlanmayacaktır.

c) Bir nükleer hadisenin Akit Tarafların sınırları dışında veya bu maddenin (b) paragrafı uyarınca hakkında hiçbir bildirimde bulunulmamış olan bir alanda meydana gelmesi halinde veya nükleer hadisenin yerinin tam olarak saptanamıyor olması halinde, bununla ilgili davalarda yargı yetkisi, sorumlu işleticinin nükleer tesisinin bulunduğu Akit Tarafın mahkemelerine ait olacaktır.

d) 17 nci maddenin (d) paragrafının uygulanabilir olduğu bir bölgede bir nükleer hadisenin meydana gelmesi halinde, yargı yetkisi, ilgili Akit Tarafın başvurusu üzerine 17 nci maddede belirtilen Mahkeme tarafından söz konusu hadiseyle en yakından ilgili ve hadisenin sonuçlarından en yakından etkilenen Akit Tarafın mahkemeleri olarak tespit edilen mahkemelere ait olacaktır.

e) Bu madde altındaki yargı yetkisinin kullanılması ve bu maddenin (b) paragrafı uyarınca yapılacak bir alan bildirimini, karşılıklı ya da bitişik sahillere sahip Devletler arasında deniz bölgelerinin tahdidi ile ilgili olarak bir örnek teşkil etmeyecek veya hak ya da yükümlülük doğurmayacaktır.

f) Yargı yetkisinin, bu maddenin (a), (b) veya (c) paragrafları doğrultusunda birden fazla Akit Tarafın mahkemelerine düşmesi durumunda;

i) Eğer nükleer hadise kısmen herhangi bir Akit Tarafın sınırlarının dışında ve kısmen tek bir Akit Tarafın sınırları içinde oluşmuşsa, yargı yetkisi o Akit Tarafın mahkemelerine; ve

ii) Diğer hallerde ise, ilgili Akit Tarafın talebi üzerine 17 nci maddede anılan Mahkeme tarafından hadiseyle en yakından ilgili ve hadisenin etkilerinden en yakından etkilenen Akit Tarafın mahkemeleri olarak belirlenen mahkemelere ait olacaktır.

g) Mahkemeleri yargı yetkisine sahip olan Akit Taraf, nükleer zarara ilişkin tazminatlarla ilgili olarak aşağıdakileri güvence altına alacaktır:

i) herhangi bir Devlet, söz konusu Devletin vatandaşı olan ya da o ülke sınırlarında evi veya ikametgahı olan ve davaya muvafakat vermiş olan, nükleer zarara uğramış kişiler adına dava başlatabilir; ve

ii) herhangi bir kişi, halefiyet ya da vekalet yoluyla kazanılmış, bu sözleşme kapsamındaki haklarını kullanmak için yasal işlem başlatabilir.

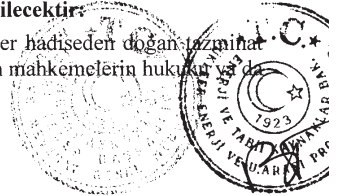
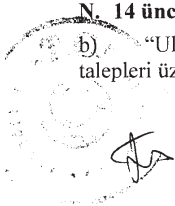
h) Bu Sözleşme kapsamında mahkemelerinin yargı yetkisi bulunan Akit Taraflar, herhangi bir nükleer hadiseden kaynaklanan nükleer zarar durumunda tazminat konularında sadece mahkemelerinden birinin karar verme yetkisi olmasını sağlayacak, bu husustaki kriterlerse Akit Tarafın ulusal mevzuatınca belirlenecektir.

i) Bu madde kapsamında vicahi veya gıyabi yargılama sonunda yetkili mahkeme tarafından verilen yargı kararları, söz konusu mahkemenin tatbik ettiği kanunlar uyarınca infaz edilebilir hale geldiklerinde, ilgili Akit Tarafın talep ettiği formaliteler yerine getirilir getirilmez, tüm diğer Akit Tarafların ülkelerinde de yürürlüğe girecektir. Davanın esasları başka herhangi bir muameleye tabi tutulmaz. Yukarıdaki hükümler ara kararlara tatbik edilmezler.

j) Herhangi bir Akit Taraf aleyhine bu Sözleşme kapsamında yasal işlem başlatılması halinde, söz konusu Akit Taraf, mahkeme kararlarının icrasıyla ilgili olanlar hariç, yetkili mahkeme nezdinde bu madde uyarınca yargı dokunulmazlığına başvuramaz.

N. 14 üncü maddenin (b) paragrafı aşağıdaki metinle değiştirilecektir:

b) "Ulusal Hukuk" ve "Ulusal Mevzuat" tabirleri, bir nükleer hadiseden doğan tazminat talepleri üzerinde bu Sözleşme uyarınca yargı yetkisine sahip olan mahkemelerin hukukuna ve diğer

ulusal mevzuatı anlamında olup, bu tür tazminat talepleriyle ilgili kanunların ihtilafına ilişkin kurallar buna dâhil değildir. Söz konusu hukuk ya da mevzuat, bu Sözleşme kapsamında özel olarak ele alınmayan, esasa ve usulle ilişkin tüm konular için geçerli olacaktır.

O. 15 inci maddenin (b) paragrafı aşağıdaki metinle değiştirilecektir:

b) Nükleer zarar durumunda ödenecek olan tazminat tutarının 7 nci maddenin (a) paragrafında belirtilen 700 milyon avrodan fazla olduğu hallerde, biçimi ne olursa olsun, bu Sözleşmenin hükümlerinden inhiraf eden koşullar çerçevesinde herhangi bir tedbir uygulanabilir.

P. 16 ncı maddeden sonra yeni bir madde olan aşağıdaki Madde 16bis eklenecektir:

Madde 16bis

Bu Sözleşme, bir Akit Tarafın uluslararası kamu hukukunun genel kuralları çerçevesindeki hak ve yükümlülüklerini etkilemez.

Q. 17 nci madde aşağıdaki metinle değiştirilecektir:

a) Bu Sözleşmenin yorumlanması veya uygulaması ile ilgili olarak iki ya da daha fazla Akit Taraf arasında ihtilaf doğması durumunda, uyuşmazlığa düşen taraflar bu durumu uzlaşma ya da diğer dostane yollarla çözmek amacıyla birbirleriyle görüşmeler yapacaktır.

b) (a) paragrafında sözü edilen bir ihtilafın, söz konusu ihtilafın mevcudiyetinin uyuşmazlığa düşen taraflardan herhangi biri tarafından kabul edildiği tarihten itibaren altı ay içerisinde çözümlenmemişse, Akit Taraflar ihtilafı tarafların dostane bir çözüme ulaşmasına yardımcı olmak üzere bir araya gelecektir.

c) (b) paragrafında belirtilen toplantının ardından 3 ay içerisinde ihtilafa bir çözüm bulunamaması halinde, ihtilafı taraflardan herhangi birinin talebi üzerine, ihtilaf, 20 Aralık 1957 tarihli Nükleer Enerji Alanında bir Güvenlik Kontrolünün Oluşturulmasına İlişkin Sözleşmeyle kurulan Avrupa Nükleer Enerji Mahkemesi'ne götürülür.

d) Deniz sınırlarının tahdidine ilişkin ihtilaf, bu Sözleşmenin kapsamı dışındadır.

R. 18 inci madde aşağıdaki metinle değiştirilecektir:

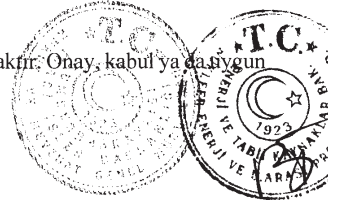
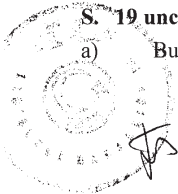
a) Bu Sözleşmenin bir ya da birden fazla hükmüne ilişkin çekinceler, Sözleşmenin onaylanmasından, kabulünden, uygun bulunmasından veya Sözleşmeye katılımdan önce, veya 23 üncü madde uyarınca herhangi bir ülke veya ülkelerle ilgili olarak yapılacak bildirim yapıldığı tarihten önce konabilir; bu çekinceler ancak söz konusu çekincelerin şartlarının İmza Sahipleri tarafından açıkça kabul edilmesi halinde geçerli sayılır.

b) Çekincelerin bu şekilde kabulü, 24 üncü madde uyarınca Kuruluşun Genel Sekreteri tarafından kendisine bu çekincelerin bildirilmesini izleyen 12 ay içerisinde, bu Sözleşmeyi onaylamamış, kabul etmemiş veya uygun bulmamış olan bir İmza Sahibi devletten talep edilmeyecektir.

c) Bu madde uyarınca kabul edilen herhangi bir çekince, Kuruluşun Genel Sekreterine yapılacak yazılı bir bildirim ile herhangi bir zamanda geri alınabilir.

S. 19 uncu madde aşağıdaki metinle değiştirilecektir:

a) Bu Sözleşme onaya, kabule veya uygun bulmaya tabi olacaktır. Onay, kabul ya da uygun

bulma belgeleri Kuruluşun Genel Sekreterine tevdi edilecektir.

b) Bu Sözleşme, onay, kabul ya da uygun bulma belgelerinin en az beş İmzacı Devlet tarafından tevdi edilmesiyle yürürlüğe girecektir. Bu tarihten sonra Sözleşmeyi onaylayan, kabul eden ya da uygun bulan her bir İmzacı Devlet açısından, Sözleşme, söz konusu Devletin onay, kabul ya da uygun bulma belgesini tevdi etmesiyle yürürlüğe girecektir.

T. 20 nci madde aşağıdaki metinle değiştirilecektir:

Bu Sözleşmede yapılan değişiklikler, tüm Akit Tarafların ortak mutabakatı ile kabul edilir. Bu değişiklikler, Akit Tarafların üçte ikisinin onay, kabul ya da uygun bulması ile yürürlüğe girer. Daha sonra onaylayan, kabul eden veya uygun bulan her bir Akit Taraf için değişiklikler, söz konusu onay, kabul veya uygun bulma tarihi itibari ile yürürlüğe girer.

U. 21 inci maddeye aşağıda yer alan yeni bir (c) paragrafı eklenecektir:

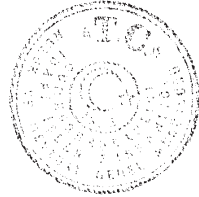
c) 7 nci maddenin (a) paragrafına rağmen, bu Sözleşmede İmza sahibi olmayan bir Hükümetin, 1 Ocak 1999 tarihinden sonra bu Sözleşmeye katılması halinde, bu Hükümet kendi mevzuatı çerçevesinde herhangi bir nükleer hadisenin sebep olduğu nükleer zararlar ilgili olarak bir işleticinin sorumluluğunun, bu Sözleşmeyi değiştiren 12 Şubat 2004 tarihli Protokolün kabul tarihinden itibaren azami beş yıllık bir süre için, söz konusu beş yıllık süre içinde meydana gelen bir nükleer zararlar ilgili olarak 350 milyon avrodan daha az olmayan bir geçiş tutarı ile sınırlandırılabilmesini öngörebilir.

V. 22 nci maddenin (c) paragrafı yeniden numaralandırılarak paragraf (d) olacak ve aşağıda yer alan yeni bir (c) paragrafı eklenecektir:

c) Akit Taraflar, bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren her beş yıllık dönemin sonunda, bu Sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanan ve ortak çıkar teşkil eden tüm sorunları görüşmek ve özellikle de bu Sözleşme kapsamındaki sorumluluk ve mali güvence tutarlarında artışlar istenip istenmediğini değerlendirmek üzere birbirleriyle görüş alışverişinde bulunacaktır.

W. 23 üncü maddenin (b) paragrafı aşağıdaki metinle değiştirilecektir:

b) Herhangi bir İmza Sahibi ya da Akit Taraf, bu Sözleşmenin imzalanması, onaylanması, kabulü veya uygun bulunması ya da Sözleşmeye katılım sırasında veya daha sonraki herhangi bir tarihte, Kuruluşun Genel Sekreterine, uluslararası ilişkilerinden sorumlu olduğu ülkeler de dâhil olmak üzere, bu maddenin (a) paragrafı uyarınca bu Sözleşmenin uygulanmadığı ve bildirimde belirtilen ülkeler için de bu Sözleşmenin uygulanacağını bildirebilir. Bahsi geçen ülke veya ülkelerle ilgili olarak yapılan bu tür tüm bildirimler, Kuruluşun Genel Sekreterine oniki ay önceden haber vermek suretiyle geri alınabilir.

X. 24 üncü madde aşağıdaki metin ile değiştirilecektir:

Kuruluşun Genel Sekreteri, teslim aldığı tüm onay, kabul, uygun bulma, katılım ya da çekilme belgelerini, 13 üncü maddenin (b) paragrafı ve 23 üncü madde uyarınca yapılan bildirimleri ve 1 inci maddenin (a) paragrafının (ii), (iii) bentleri ve 1 inci maddenin (b) paragrafı uyarınca Yönetim Kurulunun aldığı kararları, ve bu Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihini, Sözleşmede yapılan değişikliklerin metinlerini, bu değişikliklerin yürürlüğe gireceği tarihi, ve 18 inci madde uyarınca yapılan çekinceleri, bütün İmza sahiplerine ve Sözleşmeye katılan tüm Hükümetlere bildirecektir.

Y. Aşağıdaki maddelerde geçen “zarar” kelimesi “nükleer zarar” olarak değiştirilecektir:

4 üncü maddenin (a) ve (b) paragrafları

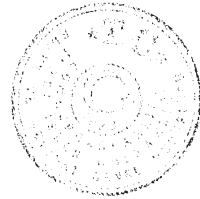
5 inci maddenin (a) ve (c) paragrafları

6 ncı maddenin (a),(b),(d),(f) ve (h) paragrafları

Z. Fransızca metnin 4 üncü maddesinin ilk cümlesinde yer alan “stockage” kelimesi “entrepotage” kelimesi ile değiştirilecek ve aynı maddede geçen “transportées” kelimesi “en cours de transport” ifadesiyle değiştirilecektir.

İngilizce metinde 6 ncı maddenin (h) paragrafında yer alan “workmen’s” kelimesi “workers” kelimesi ile değiştirilecektir.

AA. Sözleşmedeki Ek II silinecektir.

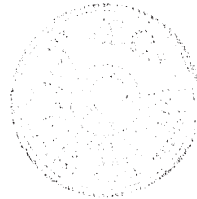
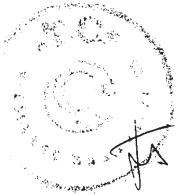

II.

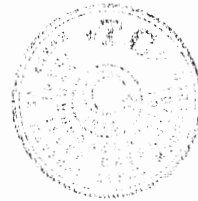
- a) Bu Protokolün hükümleri, protokole Taraf olan devletler arasında, "28 Ocak 1964 tarihli Ek Protokolle, 16 Kasım 1982 tarihli Protokolle ve 12 Şubat 2004 tarihli Protokolle değişikliğe uğrayan 29 Temmuz 1960 tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşme" olarak adlandırılacak olan, 28 Ocak 1964 tarihli Ek Protokolle ve 16 Kasım 1982 tarihli Protokolle değişikliğe uğrayan, 29 Temmuz 1960 tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşmenin (bundan böyle "Sözleşme" diye anılacaktır) ayrılmaz bir parçasını oluşturacaktır.
- b) Bu Protokol onay, kabul veya uygun bulmaya tabi olacaktır. Bu Protokolün onay, kabul ya da uygun bulma belgeleri, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü Genel Sekreterine tevdi edilecektir.
- c) Bu Protokolün, Sözleşmeyi hâlihazırda onaylamış veya Sözleşmeye katılmış olan İmzacı Devletleri, bu Protokolü mümkün olan en kısa zamanda onay, kabul veya uygun bulma yönündeki niyetlerini ifade ederler. Bu Protokolün diğer İmza Sahipleri, Sözleşmeyi onayladıkları sırada bu Protokolü de onaylamayı, kabul veya uygun bulmayı taahhüt eder.
- d) Bu Protokol, Sözleşmenin 21 inci maddesi hükümleri uyarınca katılıma açık olacaktır. Sözleşmeye katılım ancak bu Protokole katılım eşliğindeyse kabul edilecektir.
- e) Bu Protokol, Sözleşmenin 20 inci maddesi hükümleri uyarınca yürürlüğe girecektir.
- f) Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü Genel Sekreteri, kendisine tevdi edilen her türlü onay, kabul, uygun bulma veya katılım belgesini, bu Protokolü gerek imzalayan, gerek Protokole yeni katılan tüm Hükümetlere bildirecektir.

Yukarıdaki hususları tasdiklen, usulüne uygun olarak yetkilendirilmiş aşağıda imzası bulunun Tam Yetkili Kişiler bu Protokolü imzalamışlardır.

12 Şubat 2004 tarihinde Paris'te, İngilizce, Hollandaca, Fransızca, Almanca, İtalyanca ve İspanyolca dillerinde ve her biri eşit derecede geçerli altı metin, tek nüsha halinde Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü Genel Sekreterine tevdi edilir. Genel Sekreter protokolün onaylı örneklerini tüm imzacı ve katılımcı hükümetlere iletacaktır.

Federal Almanya Cumhuriyeti adına(imza)
Belçika adına(imza)
Danimarka adına(imza)
İspanya adına(imza)
Finlandiya adına(imza)
Fransa adına (imza)
Yunanistan adına(imza)
İtalya adına(imza)
Norveç adına(imza)
Hollanda adına(imza)
Portekiz adına(imza)
Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı adına(imza)
Slovenya adına(imza)
İsveç adına(imza)
İsviçre adına(imza)
Türkiye adına(imza)

İşbu kopyanın, 28 Ocak 1964 Ek Protokolü ve 16 Kasım 1982 Protokolü ile tadil edildiği şekliyle 29 Temmuz 1960 tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşmeyi değiştiren Protokolün Almanca, İngilizce, İspanyolca, Fransızca, İtalyanca ve Hollandaca dillerindeki metinlerin aslına uygunluğu tasdik olunur.

Paris'te 12 Şubat 2004'te imzalanmıştır.

Ve Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü Arşivinde saklanır.

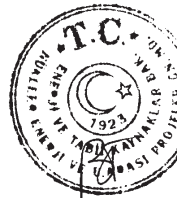
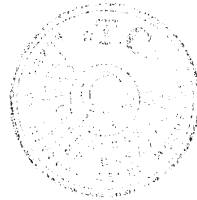
Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü

Genel Sekreteri

Donald Johnston

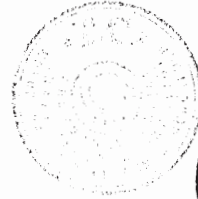
Türkiye Büyük Millet Meclisi

(Sıra Sayısı: 210)

ÇEKİNCE

Türkiye Cumhuriyeti, 29 Temmuz 1960 tarihli Paris Sözleşmesinin 18 inci maddesi uyarınca, 2 nci maddenin (a) paragrafının (iii) bendinde yer alan hükümlere halel getirmeksizin, Türkiye Cumhuriyeti'nden başka bir Devletin ülkesinde ya da uluslararası hukuka göre belirlenmiş deniz yetki alanlarında ya da işbu Devlet adına kayıtlı olan bir gemide veya hava aracında meydana gelen nükleer zararlar için, işbu Devletin eşdeğer miktardan karşılıklı fayda sağlamadığı ölçüde, 7 nci maddenin (a) paragrafında belirtilen asgari miktardan daha düşük sorumluluk miktarını belirleme hakkını saklı tutar.

TBMM Basımevi - 2020